

D • N

12/9 1949

Sverige och Norden

I fördagens artikel har dr Yngve Larsson lämnat ett välgående bidrag till debatten om nordisk försvarssamverkan, ett problem som aktualiserats genom Atlantpaktstaternas beslut att bereda Sverige tillfälle att i någon form anknypa till en regional pakt. Utgångspunkten för dr Larssons resonemang, grundat på erfarenheter från en längre tids vistelse i Amerika, är den amerikanska inställningen till svensk politik. Opinionen i USA har, anser han med en måhända överdriven optimism, inte tagit alltför starka intryck av Sveriges avvisande hållning till Atlantpakten. Men skulle Sverige i sin isolationism gå så långt att en i och för sig värdefull försvarspolitisk samverkan med Norge och Danmark försmåddes därför att dessa länder genom Atlantpakten är anslutna till västern — då är, framhålls det, faran stor för att vårt förhållande till USA skall allvarigt påverkas. Och det underförstås att en mot Sverige positivt inställd amerikansk opinion och politik är av den högsta betydelse för våra möjligheter i ett farligt läge eller vid en krigisk konflikt.

Problemet kan angripas även från en annan sida, mera antydningvis berörd i dr Larssons artikel. Den svenska regeringen har, stödd av alla demokratiska partier, uttalat sig för försvarspolitisk samverkan med de skandinaviska länderna. Den tilltänkta alliansen strändade därpå att Danmark och Norge ville komplettera det skandinaviska förbundet med en anslutning väster ut. Nu var det vid alliansförhandlingarna fullt klart att den eventuella fiende mot vilken man ville vinna trygghet var Ryssland; så långt sträckte sig inte strutspolitiken att man diskute-

rade åtgärder i händelse av en aktion väster ifrån. Om Sverige efter dessa förhandlingar hävdar att militärt skandinaviskt samarbete över huvud ej får komma i fråga, dementeras därmed den ståndpunkt som tidigare intagits. Vad som på hösten 1948 påstods vara värdefullt, för att inte säga nödvändigt, skulle mindre än ett år senare ha blivit värdelöst eller farligt — detta därför att de båda stater med vilka samverkan söktes i hög grad stärkt sin ställning och sina försvarsmöjligheter genom inträdet i Atlantpakten.

Hela den svenska politikens suddighet framträder här i den klaraste belysning. Neutralitet i den meningen att USA och Ryssland likställs, att Sverige förklarar sig berett att vid nödvång strida lika väl på den ena som på den andra sidan, hävdas inte av någon demokrat. Ingen vågar göra gällande att Sverige under några förhållanden skall på rysk sida bekämpa de väststater vilkas maktställning är den enda garantin för vår egen frihet. Därmed borde i princip vår anslutning väster ut vara klar. Men den isolationism som tagit sig uttryck i ovilja mot en sådan anslutning drives till den rena absurditeten om även samverkan med våra grannar offras på dess altare.

I närvarande läge framstår därför en sådan samverkan som en försvarlig kompromiss — med det drag av oklarhet och motsägelsefullhet som ofta vidläder kompromisser. Den vägen måste vi gå, även om det skall ske i en dimma av s. k. statsmannafrazer. Så långt kan inte isolationismens nit drivas att de syften som isolationisterna själva framställt som oefftergivliga överges och bortglöms; det vore detsamma som att

medvetet prisge Sveriges möjligheter till ökad trygghet, dess utsikt att bevara freden eller åtminstone friheten.

Inte minst viktigt är att våra regeringsmedlemmar ålägger sig, eller av sina kamrater åläggs, en viss intellektuell disciplin. Det talades mycket under kriget om pressen som slog sönder fönsterrutor vilka statsledningen och landet kunde tvingas att betala. Att blåsa årtar på fönsterrutor, att genom slarviga uttalanden försämma Sveriges läge har i själva verket — och främst under de senaste åren — snarare varit politikernas sak. Då hr Undén tar avstånd från Amerika lika

väl som från Ryssland, då hr Vougt säger sig frukta östern något mer än västern — därmed antydande att det finns ett hot även i väster —, då uppstår, på grund av dessa personers ämbetsställning, missförstånd och risker av verklig betydelse. Det ohyggliga är att en man som hr Vougt — missaktad i hemlandet i alla läger, men inför utlandet helt enkelt försvarsminister — med några ord i en intervju kan förstöra mer än vad åraåtal av vettig offentlig debatt byggt upp. Den första förutsättningen för en förnuftig utrikespolitisk orientering är att personer av denna typ avhålls från att kompromettera oss.